

faa Dage siden i et Foredrag, han holdt et eller andet Sted ude i Landet, har sagt, at det, det først og fremmest drejede sig om, var, at Børnene lærte at arbejde, og saa vidt jeg forstod, gjorde det efter hans Mening mindre, om Skoleundervisningen var en Del slettere, end vi mene, den bør være. Jeg har slet ikke noget imod, at Børn lære at arbejde. Det eneste Lyspunkt, jeg for øvrigt under de bestaaende Forhold ser i Børnenes Arbejde paa Landet, er, at de i det mindste skaanes for den Sult, som mange andre Børn, der ikke faa Kost paa Arbejdsstedet, maa lide under. Jeg erkender, at Landbrugsarbejdet har noget meget tiltalende ved sig, og at det kan være meget ønskeligt ogsaa for Landets hele Erhvervsliv, om en Del Børn lærer at arbejde i en forholdsvis tidlig Alder; men der sker paa den anden Side i høj Grad Misbrug med Hensyn til disse Børns Arbejde. Den Arbejdstid, Børnene paa Landet have, er i høj Grad uhyggelig. Der er efter Statistiske Meddelelser 359 Dreng og 173 Piger, der maa arbejde i 14 Timer eller derover daglig. Der er 611 Dreng og 286 Piger, der have en Arbejdstid paa 13—14 Timer. Der er 9,170 Dreng og 4,091 Piger, der have en Arbejdstid paa over 6 Timer daglig, og det endskønt disse kun ere i en Alder af 6—14 Aar. 24 pCt. af samtlige arbejdende Dreng og 22 pCt. af samtlige arbejdende Piger ude paa Landet begynde deres Arbejde før Kl. 6 Morgen. Som modsvarende Tal anføres i Statistikken, at i København er der 3 pCt. og i Provinsbyerne 1 pCt., der begynde paa et saa tidligt Tidspunkt. Statistikken oplyser, at der er Børn, som fra Arbejdets Slutning om Aftenen til dets Begyndelse næste Morgen kun have 6 Timers Fritid til Hvile og Søvn, og 738 Dreng og 273 Piger have under 8 Timer. Det forekommer mig, at disse Tal tilstrækkelig stærkt tale om, at der paa dette Omraade trænges i høj Grad til en Reform. Der er over 400 tjenende Børn under 9 Aar, og af alle de 9-aarige Dreng er der 5 pCt., som ere ude at tjene, af alle de 10-aarige 16 pCt. Man begynder altsaa at anvende Børn til Arbejde i en meget tidlig Alder; og man udnytter dem, som jeg har vist ved Tal fra Statistikken, med en meget lang Arbejdstid. Her er der, som sagt, Bud efter Beskyttelse og Kontrol. Statistikken oplyser, at der ganske vist er 21—22,000, som ved Landbrugsarbejde kun ere beskæftigede de 6 Maaneder af Aaret, men der er paa den anden Side 12—13,000, om hvem det siges, at de arbejde i alle Aarets 12 Maaneder, og det oplyses i samme

Statistik, at disse Børn heller ikke ere fritagne for Søndagsarbejde. Over $\frac{1}{5}$ af de tjenende Børn, som arbejde paa Landet, er fuldt beskæftiget hver Søndag. Det forekommer mig, at her var der noget at gøre for de stærkt religiøse Medlemmer, der ved mange andre Lejligheder ere paa Færde i forskellige Retninger, for i det mindste at faa Søndagsarbejdet afskaffet for Tjenestebørn paa Landet.

Det ærede Medlem fra Gudme (Ravn) mente i Gaar, at dette Børnearbejde ikke havde en saadan skadelig Indflydelse paa Skolens Gerning, som man var tilbøjelig til at hævde fra andre Sider. Jeg tror, at det ærede Medlem sagde noget saadant som, at hvis Børnene sov i Skolen, var det Lærerens og mindre Børnenes Skyld. Men selv om nu Lærerne vare saa ivrige og dygtige i Tjenesten, som det ærede Medlem paastod, man kunde være — og han har jo Erfaring i saa Henseende —, selv om det nu var rigtigt, at de kunde holde de søvnige Børn vaagne, er det dog ikke sikkert, at det betyder, at disse lære noget. Det er ikke sikkert, at de, naar de have arbejdet adskillige Timer før Skoletiden og slidt den foregaaende Aften længe efter almindelig borgerlig Sengetid, ere i høj Grad modtagelige for Skoleundervisningen, selv om Læreren ved stor Nidkærlighed er i Stand til at holde dem vaagne. Det er højst sandsynligt, at adskillige af de Børn, som nu befinde sig iblandt den daarligste Trediedel af Børnene i Henseende til Dygtighed i Skolen — det viser sig nemlig, at de arbejdende Børn nogenlunde falde i 3 Grupper, hvad angaar deres Evne til at følge med i Skolens Arbejde —, vilde befinde sig i den mellemste eller maaske den forreste Række, hvis de ikke pintes og plagedes med for meget Arbejde. Og paa samme Maade vilde maaske en Del af det mellemste Hold være i Stand til at komme frem i forreste Hold, hvis de vare forskaanede for Misbrug ved Arbejde. Jeg har ikke før i Gaar hørt nogen Lærer benægte, at Børnearbejdet kan have en skadelig Virkning paa Skoleundervisningen. Det ærede Medlem erklærede, at han selv havde været Skolelærer en Gang og altsaa var kapabel til at dømme i dette Spørgsmaal. Jeg har utallige Gange talt med Lærere baade i offentlige Forsamlinger og privat og erkyndiget mig om deres Opfattelse af Børnearbejdets Indflydelse paa Skolegerningen, og jeg har altid, hvad enten de tilhørte den ene eller den anden politiske Retning, hørt dem erkende, at i alt Fald visse Arter af Børnearbejde, navnlig saadant Arbejde, som